

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na Dunajski cesti št. 15 v Medijatovi hiši.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kanosa.

(Konec)

Poglejmo k našemu najbližjemu sosedu — na Ogersko. Tudi tu se Bismarkov ni manjkalo, še manj pa Judov. Tudi tu so Judje kakor povsod žrjavico podpihovali in kostanj va-njo metali; liberalni Ogri pa se podvzicali novošegne postav kovati ter v žrjavico po kostanj segati za — Jude! In res le malo let je zadostovalo, da veliko posestvo je prišlo Judom v roke ali pa njim zadolženo bilo, malo-posestnikov pa gré čez deset tisoč na leto po — svetu, njih posestvo spet večinoma Judom v roke.

A tudi tu je bilo več razumnih Bismarkov, ki so spregledali, se vstrašili učina svojega liberalnega delovanja ter začeli na Kanoso misliti. Imenujmo le grofa Aponya. Dasi sam liberallec in z liberalci zvezan je spoznal škodo liberalnega postavodajalstva ter nedavno zoper lastno in tovaršev delo govoril, da so se pristeljci in nasprotniki čudili; drugi veselili in drugi jezili. V zbornici je v zadnjem svojem govoru zavrgel vse novošegne fraze o prostosti kupčije, obrtnije, posestva, o prostem premikanju kapitala itd. ter rekel: „Glavna reč je, da kmetijstvo povzdignemo in kmetovalcu posestvo ohranimo“. Kaj pak, da je Jude to zbudilo, kakor bi jih bil najhujši brencelj pričel in isti Jude, ki pred množčnim Bismarkom na trebuhu ležijo, so Aponya jeli — mar li zavračevati? Kaj še, ampak kakor poulični fantalini zaničevati in zasramovati, kakor bi bil ob vso pamet. Umé se samo po sebi, da grof Apony gré svojo pot — v Kanoso, kakor vsak

pameten, ter pustí psičkom lajati, dokler se ravno ne naveličajo.

Od tastranske polovice naše ljube Avstrije ne rečemo nič. V Dunajski oboji zbornici imamo mož dovolj, kateri so od prvega začetka liberalno postavodajalstvo spoznali za to, kar je v resnici, namreč neizrekljivo škodo za kmetijstvo, trgovinstvo in obrtništvo, edino le na dobiček judom nekršenim in — kršenim. S svojim svarljivim glasom res dolgo niso mogli prodreti, a prodrli so; daní se in tudi naj bolj zagrizeni liberalci so začeli resnico spoznavati ter se proti Kanosi pomikati, če tudi še bolj ali manj bojazljivo — za zidom se skrivaje.

O ljudstvu smemo še krajši govoriti. Ljudstvom je znabiti naj pred spoznalo škodljivost liberalnega postavodajalstva, ker je tudi najpred okušalo nasledke tega. Ljudstvo bodi si trgovsko, obrtniško ali kmetijsko, hoče in tirja „reformo“ t. j. odpravo liberalnih, pogubivih postav. Znabiti da je od začetka pisana kačica, imenovana „protest“ marsikomu dopadala, ter ni takoj spoznal, da je vendar le kačica, a ko je začela rasti, se je tudi hitro pokazalo, da je iz rodu strupenih kač, ki bi odraščena s svojim strupom znala vse ostrupiti — ugonobiti. Da res, ljudstvo je že zdavnaj spoznalo, roke stegovalo ter klicalo postavodajalcem: „Gospodje, rešite nas, če ne poginemo.“ Tedaj tudi ljudstvo gleda v Kanoso in rado bi šlo tje, še naj odkritosrčniše, naj bi le prave vodnike imelo.

Pa govorimo „po domače“, da bode vsem razumljivo. Priprostim bralcem, ki znabiti od Kanose niso nikoli nič slišali, ter tudi znabiti

ne uméjo, kaj hoče reči: „V Kanoso iti, hoditi“, bodi v pojasnenje le toliko rečeno, da Kanosa je bil pred 800 leti trden in mogočen grad na Laškem, v kterega se je vmaknil preganjan papež Gregor VII. Nemški cesar Henrik IV je namreč hudo stiska Cerkev in njene vladarja, papeža Gregorja. Ravno ta je pa bil izmed najpogumniših papežev; sili se je sicer mogel umakniti, a podal se ni ter najmanjše potrebne pravice ni odstopil vkljub vsemu preganjanju cesarjevemu. Ker je bilo tega le preveč, ga je papež Gregor izobčil, t. j. iz katol. Cerkve izbrisal. Verno ljudstvo in plemstvo je začelo cesarje popuščati tako, da je Henrik za potrebo spoznal, se spraviti s katol. Cerkvijo, ter s papežem sprizniti, če je hotel še vladar ostati. V hudi zimi je šel čez visoke hribe na Laško, pred gradom je tri dni s postom pokoro delal ter prosil odveze od izobčenja. Papež Gregor so skesanemu cesarju odvezo podelili ter ga spet v katol. Cerkve sprejeli. Vse drugo, kar se je še godilo, ne gré tu sem. „V Kanoso iti“ pa nič drugega ne pomeni, kakor svojo zmoto spoznati ter napačnost po moči popravljati. „V Kanoso ne pojdemo“ tedaj le prevzetnež govori, ki se ima za nezmotljivega ali nepremagljivega ter svoje napake ne misli popravljati. Zarekel se je pa tu že marsikdo, kterega so okoljine prisilile to storiti, kar nikoli ni mislil, ali znabiti tudi tadaj skesano in odkritosrčno ne misli, pa — sila kola lomí. Tako je bilo pri cesarju Henriku; tako se je tudi pripetilo že marsikateremu njegovemu nasledniku.

Zdaj pa hitimo h koncu. Spominjajmo se

Britkesti papežev.

Rimsko vprašanje od dne do dne bolj sili. Odsihmal, ko so drzni pristaši mlade Italije v noči 13. julija 1881 hoteli oskrniti mrljca Pija XI. vendar vsak lahko spozna, da sv. Oče v Rimu niso več varni, dokler so stvari take, kakor sedaj. Pri teh žalostnih razmerah ozirimo se v preteklost, ter iščimo enakih prikazni v minulosti.

Žalostni izgled sedanjim poštenjakom na Laškem daje v sedmem stoletji bizantinski dvor. Ko je razpadlo zahodno rimsko cesarstvo in je bilo razdejano tudi kraljestvo vzhodnih Gotov v Italiji, pripadel je Rim vzhodnemu rimskemu cesarstvu, in s tem se začel dolga vrsta trpljenja za papeže. Kakor danes delali so tudi tačas gospodarji v Italiji na to, da bi napravili iz Svetega Očeta slepo orodje za svoje brezvestno politiko. Greški cesarji, pred katerim je patriarh v Carigradu na kolenih ležal, prisojeval ali si je „kot nasledniki apostolov“ pravico, vravnavati katoliško cerkev po svoji volji.

Že pri prepirih z Nestorijani in Monofiziti (krivoverci, ki so spoznali v Kristusu le

jedno naturo), so imeli papeži največji trud, da so odvrčali samovoljnost in predrznost Bizantincev. Ko so se pa začeli prepiri z Monoteletih, zapovedali so cesarji v Bizantu, vtešiti prepirljive Monofizite, večkrat vsem škofom na vzhodu, da naj vprihodnje učé: da je Kristus, akoravno je imel dvojno naturo, vendar imel le eno voljo, a papeža še o tem niso vprašali. Zgrešili so pa pri tem vprašanji, da bi bila njegova človeška natura brez volje, a natura bi mu le ostala človeška. Da odvrne to cesarsko trinočtvo v veri, skliče papež Martin I. dne 3. oktobra 649 Lateranski zbor, ki je cesarske verske razglase 638. in 648. leta razglasil za nekatoliške.

Jeze škripaje nad pogumom svojih italakih podanikov pomiril se je cesar Constant (642—648) v neslavnem pomirju s mohamedani, da bi enkrat za vselej v kozji rog ugnal nepokorne papeže. Cesareki (xarh (poglavar) v Raveni, Teodor Kaliopas, pravi namestni kralj Italije, moral je priti v Rim 15. junija 653, da zaloti papeža Martina, ki je bolan bil za protinom; dožili so ga, da vero kazi, da je sovražnik države in zarotnik zoper cesarjevo veličastje. Brez pomoči, o pomankanji vraga,

so prinesli starega bolnega moža v noči 19. junija 653 v barko na Tiberi, ki je pa mogla, kar moč, na višje povéje pomikati se počasi: na otoku Naksos so prezimili, in še le 17. septembra 654 so prišli v Carigrad. Ker dolga vožnja po morji starčka ni umorila, kakor so pričakovali, zaprlí so ga tri in devetdeset dni med razbojnike v strašno ječo, ker ga je trla žeja, lakota in mrz. Konečno so nesli 19. decembra 654 trpina v nosilnici v palačo blagajnikovo, kjer je štiri in dvajset po volji izbranih častnikov priseglo, da je papež res imel namene za veleizdajo. Potem so ga obsodili, da ima biti odstavljen in usmrten, in peljali so Martina I., ko je cesar gledal iz okna svoje palače, po ukazu blagajnika na dvor, pred mnogobrojno množico ga je rabelj kakti veleizdajalca in verskega kazitelja oropal papeževih oblačil, vkoval v verige, okoli vratu mu je dejal železni obroč, in tako so ga tirali obdanega od neštevilnih beričev, spredaj je šel rabelj z golim mečem, po dolgem potu po mestnih ulicah v jetnišnice prefektore; očitno so pričakovali, da bode druhal, ki se da lahko razdražiti in nahujskati, tirjala smrt nesrečnega. A to pot so se varali, cesar je pustil mučenca

zadnjih 20 let; kako je „prostosti“ le deževalo; kako so nas nove liberalne postave kar zagrinjale. Novo prosto tiskarstvo; novo prosto trgovstvo; novo prosto obrtništvo; nove šole, prosti peduk; da celó nova vera, bolj prav — nevera. Dá, komaj smo še toliko razuma prihranili, da zamoremo nove in stare čase, nove in stare postave, novo in staro srečo še priklovati. Nova sreča? Da tudi ta je prišla. Srečno smo se znebili ter prosti postali starega posestva in premoženja, stare poštenosti, starega miru in tudi stare katoliške vere in značajnosti. Da, naj bi tako ne bilo! Le poglejmo srečo liberalne čre! Povsod čedalje večja revšina in zadolženo ali celó zgubljeno malo in večje posestvo, tiskarstvo lažljivo, mnogokrat toliko nesramno, da naj bi človek ne skušal, bi gotovo verjeti ne mogel; mladina po liberalnih šolah spridena, da boleha na duši in na telesu; nepoštenost in neznačajnost bo kmalo zaznam liberalnih časov, ki pa, se vé da se po novejšem slovarji drugače zavete (skrbljivost za svoje, prebrisena dvorljivost); verska malomarnost, tudi popolna brezvernost je kakor nalezljiva bolezen postajala ter se prijemlje če dalje večih krogov. Pa — bodi dovolj!

Konečno le še prašanja: Smo li po novjšegnih darovih srečnejši postali? Smo li postali premožnejši (nota-bene če nismo sicer kršeni ali nekršeni judje)? So mar li stariši, učeniki, obrtniki zadovoljniji z otroci, z mladino, učenci? Ali so zadovoljniji gospodarji, predpostavljeni, sploh vikš, z družino, pošložnimi? Gotovo — radi ali neradi — nobenega prašanja ne moremo zatrdovati, ampak vsakega moramo zanikavati. Kam tedaj jadramo? „Tedaj smo se zmotili!“ Tedaj nazaj — v Kanoso! Spoznajmo svoje zmote; popravljajmo jih vsak po svojem stanu, v svojem delokrogu, po svoji dolžnosti. Le tako moremo srečnejše, mirnejše in varnejše čase doživeti ali jih saj potomcem zapustiti. Vse liberalne poskušnje so le delovanje nevednih ali pa brezvestnih mojstrovskaz, pri katerih bi ne hotel biti, pa tudi ne njih sadu vživati. Ravno sejalcem brezvernega liberalizma se zna pred ali potlej grozovito povračevati. Toraj nazaj v Kanoso! Pa le nikar drug na družega ne zvrčajmo! Omnes erravimus, vsi smo se motili in zašli; nekateri z delovanjem, drugi — z

nedelovanjem; tedaj se vsi tudi povrnimo v — Kanoso.

Politični pregled.

V Ljubljani 24. maja.

Avstrijske dežele.

Namestnik državnega denarnega ministra Szlavya še zdaj ni imenovan. Razno znanih kandidatov se govori zdaj, da bi znal minister postati Szecsen, Kallaj ali grof Avrel Desewfi, celó tudi grofa Aponija nekteri imenujejo. Ogri se vé, da so vsi.

Danes se je začelo **novačenje** vojakov v Sarajevu.

Mestni odbor v Sjenici je z vsklikom imenoval fedim. Dačlena častnega meščana.

„**Edinost**“ poroča, da znani ud fakcijske opozicije, dr. Rabi, je tudi načelnik nemškega „Schulvereina“ in ob enem ud patriotskega volilnega odbora. — No, zakaj ne? Dobro je, če je človek za vsako delo!

Vnanje drzave.

Iz Francoskega. Zbor katolikov v Parizu je bil zaključen 13. t. m.; pred sklepom govorilo je še več govornikov in sprejeta je bila cela vrsta resolucij. Predsedoval je mls. Richard; prvi je govoril Camille Rémont, vesoljni tajnik katoliških društev o šolah „Ouvres“ pri mornarjih, drugi grof de Melun o seganji države v prašanje družinskega gospodarstva (Socialökonomie) končal je rekoč: družinsko vprašanje se ne more rešiti brez krščanskega usmiljenja in bratovske ljubezni. D'Herbelot, poprej viši odvetnik je govoril o tem, kako se sedaj sega v pravico (právo) osebam in premoženju. Baron de Claye postavil je potem predloge in sklepe skupaj, katere je zbor med sejami, posebno pa ob sklepu sprejemal. Razen imenovanih so še ti-le; o razširjenji verskih poučnih bukev, o praznovanji nedelj, o pokopu ubozih, o obnašanji vojakov na odpustu v svoji domovini, o družbovanji, o nadzorstvu mojstrov nad pomočniki in rokodelskimi dečki, o tiskarstvu, ki ga imajo podpirati katoliki, in poslednjič o cerkveni godbi in nje povzdigi po cerkvenih godbenih in pevskih šolah, o prenapredbi starih znamenjev (not) pri godbi v sedaj navadna in

sploh razumljiva. Ko se je to prebralo, je k sklepu navdušeno govoril Keller, končal je spominjaje se starih katoliških zavez in dejanja prebivalcev Vendée rekoč: Bog bode z nami, kakor je bil z našimi očeti in nam bode dodelil zmago. Upor, zedinjenje in vztrajnost tako je sklenil Chesnelong in sprejeto je bilo s splošnim odobrenjem in potem je mls. Richard zborovanje končal.

Iz Belgije. — V 22 okrajih bodo nove volitve v zbornico, razpisane so na 13. junija. Volili bodo 72 poslancev in 36 starešin (senatorjev). Konservativci imajo dobre nade; tembolj ker so pri Philippeville 15. t. m. zmagali s svojim kandidatom Charaman-Chymaj, poprej gubernatorjem v Hennegau.

Iz Kahiru v Egiptu se poroča „Pol. Cor.“, da so tam sploh mislili, Arabi-paša je hotel postaviti samega sebe za diktatorja. Od zbora boljarjev (Notablenkammer) niso pričakovali toliko stanovitnosti, kolikor so je oziroma pokazali, marveč so mislili, da bodo odstavili Khediva Tewfik-pašo; govorilo se je tudi, da hočejo vso njegovo rodovino odstraniti; ako se bodo pa vmešale vlasti: Turčija, Anglija in Francija, se jim bodo sili zoperstavili. A Khedive se je skazal pogumnega, in se je vsak dan vozil v odprtem vozu po Kahiru. Ministerstvo pa je dajalo zagotovila, da porokuje za varnost Evropejcev. „Times“ pa poroča: Francija in Anglija boste delali na to, da se veljava Khedivu utrdi, da se zopet vpliv obeh velevlasti ukrepi, a Arabi-paša mora odlaziti.

Iz Aleksandrije 21. t. m. „Reuter-Bureau“ ima telegram v katerem se poroča, da bodo francoske vojne ladije brodirale po sueskem kanalu, a dosihmal se ne kaže, da bi bile kake obrambe tam napravljene.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 21. maja. (Delovanje nemškega „Schulvereina“ na Kranjskem.) Glasoviti „Deutscher Schulverein“ imel je 18. t. m. svoj letni ehod, kterega se je v imenu Kranjskih Nemcev (?) vdeležil tudi državni poslanec baron Taufferer, pa Jurij Stampfel iz Kočevja. Načelnik dr. Weitlof je v svojem nagovoru posebno pohvalno omenjal, da Slovenci v Ameriki pripoznavajo hva-

še 80 dni zdihovati v ječi in potem so ga 26. sušca 655. l. pripeljali na barki v mesto Cherison ob črnem morji, kjer je 16. septembra o pomankanji vsega, končal svoje trpljenje.

Še huje pa je bila osoda sirskega opata, sv. Maksima, katerega je Konstant II drugi imel na sumu, da je poglavitno deloval pri Lateranskem zboru. Ko je bil papež obsojen, je zahteval cesar od rimske duhovščine, da naj voli novega papeža, a da bi bil Rimcen koristen strah vdahnil, napadli so grški rabeljci svetega opata, tirali na barko in vlekli v Carigrad, kjer so ga cesarjevi vradniki skoro vsega oblačila oropali, iz barke potegnili in v ječo vrgli.

Starešinatvo ga je tožilo veleizdaje, verskega in političkega hudodelstva, a ta cerkveni mož, ki se je prišteval naj imenitnejšim in najbolj izobraženim možem v državi, zagovarjal se je s tako zgovornostjo, da se jim je začas dovelj videlo, pregnati ga v pregnanstvo v Bycijo na traški zemlji. Ker pa je bilo zastoj vse trpljenje in prilizovanje, poklicali so ga zopet v Carigrad, tam so ga postavili pred cerkveni zbor, ki je preklel in izobčil ne

le odstavljenega papeža, temveč tudi zatočenega opata in vse njegove pristaše kot trmo-glave krivoverce, ki se pokorščini zoperstavljajo. Izročnega svetni gosposki so ga v sodnem dvoru s šibami topli. Odsekali so mu desno roko, odrezali jezik in tako so ga po mestu na ogled vodili; potem pa pregnali v daljno deželo Laciev. 13. avgusta 662 je umrl stanovitni spoznovalec.

Po smrti papeža Martina je prišel 5. julija 663 nenadoma cesar Konstant v Rim, mislil je zadušiti nadležne Lombarde, ki so imeli tačas domače vojske, ter spoditi jih iz Zgornje Italije, katero so si prisvojili l. 568, da bi potem v Rimu mogel po svoje delati. Zato se je nekaj časa prav prijaznega skazoval papežu Vitalijanu in je obiskal poglavitne cerkve v Rimu; v teh dvanaestih dneh, ko je tam bival, je pobral vse bronaste podobe, ki so Rim kinčale da še celo bronasto streho iz cerkve naše ljube Gospe pri mučnikih, (dalje vse umetelnosti iz srebra in zlata, da, še celo svete posode iz cerkvá in je dal iz njih denar kovati.

Ljudstvo, katero so davki dovolj trli, klelo

je v svoji onemogli jezi venčanega roparja in je veselja zavriskalo ko so se Lombardi hitro pogodili in bojzljive Greke pri Beneventu zapodili. Greki so se komaj branili Arapov, ki so v Siciliji dan za dnevom dalje segali. — Dal tako čudna so pota Božje previdnosti, Rim je rešilo Bizantinskega nasilstva le to, da so Saraceni ob pravem času pritiskali na Greke. Da ne zgube na Laškem vsega, prijenjali so Bizantinci potem, ko so se osem in petdeset let bojevali zoper verske resnice v Rimu.

Vkljubo tem slabim vspehom je še enkrat dal cesar Justinian II (685—711) povelje l. 693 papeža ugrabiti in zapreti. Komaj je ljudstvo slišalo v tem namenu, vzdignilo se je zoper cesarskega komisarja Caharija, greški vojaki blizo Rima in Ravene so potegnili z ljudstvom, in papež Sergij je bil toliko blagosrčen, da je ljudstvo pomiril tako, da je cesarski komisar se lahko na tihem odmaknil.

S tem je dejansko prenehala oblast vzhodnih cesarjev čez Rim, dasiravno je bila pravno odpravljena še le z venčanjem cesarja Karola Velikega. — Odsihmal je bil Rim slobodno

levredno prizadevanje nemškega „Schulvereina“ in mu pošiljajo doneske, ker v daljnem tujem svetu veliko bolj čutijo potrebo nemške kulture, pravi „Deutsche Zeitung“, kakor njih domači rojaki. Radi bi poznali po imenu te Slovence, da bi vsaj vedeli, so li res Slovenci ali ne. Saj imamo tudi doma mnogo odpadnikov, ki so čisto slovenske krvi, pa g. Dežman in mnogi njegovi tovariši, ki jih je slovenska mati rodila, bi te čudno pogledali, ako bi jih imenoval Slovence. Take amerikske Slovence prav radi prepuščamo nemškemu Schulvereinu, pravi Slovenci se pa tudi v Ameriki ne izneverijo svojemu narodu.

Glede podpore za podučevanje nemškega jezika poročal je dr. Steinweder, da se je v lanskem letu dovolilo 5 nagrad marljivim učiteljem, letos pa da se jih je razpisalo šest. Gospoda, ki ne pozná razmer na Kranjskem, si veliko vspeha domišljuje od tega poduka, baron Taufferer pa, s katerim sem o tej reči govoril, pripoznal mi je sam, da je vse to zavržen denar, in da pri naših ljudskih šolah nemški „Schulverein“ ne bode nič dosegel. Pa če imajo odveč denarja, je rekel, da ga tako preč mečejo, kdo bi jim branil?

Posebno pozornost obrača „Schulverein“ na Kočevsko ter se ponaša, da je daroval za šolo na Smuku, v Poljanici in Topli rebri po 1000 gld., za šolo v Čepljah 2200 gld., v katerih je všteti 1000 mark došlih iz Mogunca, za šolo v Maverlu 3800 gld., od katerih je pa 2500 daroval Janez Stampfl iz Prage, ki je ustanovil tudi dijaške stipendije za učence kočevske. Dalje se pohvali, da se bode tudi v Gerčaricah ustanovila šola, ker je pri zborovanju navzoči g. Jurij Stampfl iz Kočevja 17. t. m. v ta namen „Schulvereinu“ podaril hišo v Gerčaricah. G. Stampfl bi bil bolje storil, ko bi bil podaril hišo Gerčevljanom samim, katerim bi bil deželni šolski svet pripomogel k šoli. To bi bilo gotovo bolje poročstvo za obstanek blagodejnega daru in za napredek tamošnjih prebivalcev, kakor pa da je hišo dal društvu, čigar pravo središče še ni v Avstriji ampak na Pruskem, in ki dotično srenjo pri kaki neugodnosti lahko pusti na cedilu. Opozorimo toraj občinsko predstojništvo, da

mesto, imel je svoje sodišče in davkarije, pa tudi svojo mestno brambo, kateri je zapovedoval vojvoda. Cesarju v Bizantu je ostalo ime vrhovnega vladarja, a papež je bil kot poglavar vesoljne Cerkve, po svojih skoro kraljevih posestvih in tudi kot višji sodnik v Rimu prav oblastnik v Rimu.

Vendar pri vsem tem se je cesar Leo III. Izavriški (717—741) prav brezpametno spert s papežem zaradi češčenja podob. To je v svoji politiki mislil, da ni boljšega sredstva ukrotiti svoje poglavitne sovražnike, muhamedane nego, da jih spreobrne. V mislih, da je češčenje podob poglavitna ovira prepove češčenje podob, in ker so se njegovim verskim razglasom upirali z oroženo silo, vzkazal je on cesar in papež v jedni osebi l. 727 naj se podobne svetnikov in matere Božje, da celo britke martre iz cerkva v Carigradu poberó, onečaste in sežgó, častivce svetih podob je pa po vsem cesarstvu preganjal, kot malikovalce prav okrutno.

Nastal je nov, dolgo trajajoč verski razkol veliko huje zlo, kakor so bili nespreobrnjeni muhamedani.

Papež Gregor II. je ugovarjal zoper napadanje na svete podobne, ljudstvo v Italiji se je vzdignilo zoper cesarja — papeža in vsa srednja Italija je bila zgubljena za Greke.

(Dalje prih.)

naj previdno ravna, preden se nemškemu „Schulvereinu“ zaveže.

Iz Celja, 22. maja. O celjski gimnaziji se je zadnji čas mnogo pisarilo po domačih in tujih listih. Žalibog, da se niso brale vselej popolnoma resnična sporočila, kar je napravilo dotičnim listom gotovo dovolj neprilichnosti. Kar zadeva g. ravnatelja, se mu pač ne more očitati, da bi bil kje prusaškega duha; nepristranski opazovalec mu mora naravnost priznati, da je pri mnogih prilikah že vse storil, da vzbudi pri učeči se mladini ljubav do preslavne naše dinastije in do avstrijske monarhije. Abotno se je toraj zdelo vsem, ki moža v tem obziru poznajo, ko se je čitalo: da je g. ravnatelj ploskal pesmi „Wacht am Rhein!“

Da so pa nekteri gg. gimnazijalni profesorji Velikonemci, tega tudi sami tajili ne bojo. Mnogo njih je udov „nemškega šolskega društva.“ — Toda še besedo o gimnazijalcih. Vedno hujskanje po časopisih zoper Slovence, je žalibog menda tudi že nekatere dijake tako okužilo, da poštenega Slovence več videti ne morejo. V tej svoji sovražljivosti je insultiral nek dijak, Kielhauser, gosp. dr. T., pristava pri c. kr. državni pravdniji, iz šolske sobane na ulico mu kričoč: Windischer Trottel — in drugi gimnazijalec, Jordan, je psoval gosp. gimnazijalnega veroznanskega učitelja g. I. K. odhajajočega iz šolske sobane z besedo: Windischer Pfaff. — Pretečeno saboto in nedeljo se je učiteljska konferencija posvetovala o kaznih za ta dva dijaka. Drugi bi se bil imel izključiti; toda prizaneslo se mu je za zdaj; dobil je pa 16 ur zapora in drugi razred iz zadržanja; prvemu se je odločilo 8 ur zapora.

Koliko so pri tem hujskanji krivi neposredno gg. profesorji sami, se pač ne da določiti tako lahko. Slagamo se na vsaki način s opominom g. ravnatelja: naj se gg. profesorji zdržijo vednega politikovanja, potem se njim ne bo moglo očitati, da so oni zakrivilili slaboglas, na katerem je zdaj celjska gimnazija.

Rateče pri Kranjski gori.

Kaj vsega solnčno mrknjenje ne prouzučilo! Tú imamo jako šaljivo žensko, ki je mnogim priljubljena. Že njeni jezik je tak, kakor nobene. Pa ne ko bi mislili, da jaz na dolgost ali strupenost mislim! Nikar, bilo bi grdo natolcevanje; ampak reč se je izvršila sama po sebi. Ženica je sicer tu rojena, ali bivala je blizu 30 let na zgorajem Štajarskem med Nemci ter se tudi tam s trdim Nemcem omožila. Povrnila se je z njim v svoj rojstni kraj. Mož je na starost ogušil in oslepil; da je malo rádoveden kaj se po svetu godi, kdo mu bode zameril, ker revež ne vidi in ne sliši. Zato si žena prizadeva za oba slišati, viditi. Toraj vedno poprašuje, kjer kakega bolj izobraženega sreča: Kaj je „najhes“ po cajtengah? Sem prav „naigirig“; žena namreč govori, kakor bi iz kakega slovenako-nemškega slovarja čitala: Eno nemško, drugo slovenski, ali pa narobe, kakor bolj prav pride in to je njen poseben jezik. Tedaj vidite, da ste natolcevali, če ste kaj družega mislili. Danes se srečava in prva njena beseda je spet bila: kaj je „najhes“ v cajtengah? Jaz ji povem, da naj večja novica je, da bode jutro solnce mrknilo. A dopovedati ji nisem mogel niti nemški niti slovenski, kaj je to. Tedaj ji povem, da „bo suno“, bode temno — ugasnilo. Čudi se in dirja domú. Jaz grem naprej, kar slišim kriki in ropot. Hitreje stopim in pogledam v hišo, kaj je. A kak prizor! Dva zidarja ležeta spod apnenih desek vsa bela: zraven zveržen škaf, po veži vse plava, otroci vpili in cvili, žena v eno mir kričala: O moja, kua moja

arme kua kravica, (mož ji menda ni bil v mislih.) Ko zidarja skobacata izpod desek se malo pomiri, prašam: I kaj pa je vendar bilo? Povesta mi, da žena je pridirjala kot besna, zagrabila škaf vode, da bi jo v čeber zila, se zadene v naglici v „grušt“ na katerem sta zidala, ga podere no — zdaj lahko vse umete. Žena mi še pojasni, da je mislila na egiptovsko temó, ki bode več dni trajala, toraj je hotla za kravo vode nanesti, da bi med tem časom ne poginila. Ko ji pojasnujem, da pri nas ne bode tako popolno temá, kakor v Egiptu tudi letos, da bode le kaki dve uri poznati, je bila žena vsa potolažena. Smejali smo se zdaj drug drugemu, žena in pa zidarja gotovo vsi trije ne pozabijo letošnjega solnčnega mrknjenja.

Zdaj pa še nekaj bolj resnega. Kdaj nek se bodo rateški srenjski očetje spomnili, da je nova šola za naše otroke tako potrebna kakor vsakdanji kruh? Otroci so po klopih tako natlačeni, kakor slanički v sodeh, še učitelj ima komaj prostor v učilnici, a stanovanja v sedanjem šolskim poslopju ni nikjer za njega. Pri zadnji volitvi bil je izvoljen nov srenjski svetovalec in več novih odbornikov, ker se starimi niso bili zadovoljni. Bomo videli, kaj bodo novi koristnega za srečo ukrenili. Stavim, da ako bi bil g. Vandot pred 5 leti izvoljen srenjskim odbornikom, stalo bi danes že novo šolsko poslopje. Popred bila je najimenoitnejša šola na Dovjem, ker so jo 30 let zidali; bolj imenoitna pa mislim je še šola v Ratečah, ker jo že zidajo 40 let in kako imenoitna šola bode, kedar bo preteklo zopet mnogo let, pa še ne bo dozidana. Jaz mislim, da sploh v Ratečah nikoli nove šole imeli ne bomo, ker nova bo mogla gotovo večja biti, kakor sedanja, pa še za to malo šolsko sobico nečajo drv za kurjavo dajati.

Z Dobrne, 20. maja. (Pomoč bolnikom.) Tukajšnji zdravilstveni zaved s toplico + 30° R. je od leta 1858 lastnina stanov štajarskih. Zatoraj z istim gospodari deželni odbor. Ta „saison“ odpira in zapira s tako zvanimi gratis gosti, t. j. s topličarji, katerim lastna blagajnica sicer ne dovoljuje zapuščati domačega ognjišča in dverišča ter po drugih krajih iskati zgubljenega zdravja. Takih bolnikov je pri nas okoli 30 vsako leto, prvega in zadnjega meseca — maja in septembra — vsaj po 15. Sirote dobivajo razen živeža vse brezplačno; nekaterim — večini — še se od zneska v ta namen med premožnejšimi gosti-topličarji nabiranega deli denarna podpora. Če pa prideš brez take pomoči, pripravi si za dan vsaj majhen peták. Neka posebnost v tem oziru je letos okoliščina, da je 10 prostorov odmenjenih posebej za vojake, ki so zboleli v Dalmaciji, v Bosni ali v Hercegovini. Dotičnim častnikom namreč ni treba plačevati inace drage postelje, kopelji, strežbe in kurtaše; isto velja za vojake nižjih razredov s tem razločkom, da ti še za kupovanje hrane dobivajo po 45 kr. na dan. Razumeva se samo po sebi, da to dobroto lahko uživaš za celo dobo kopanja, t. j. 21 dni, samo da si posameznik mora izbrati čas prihoda med 1. in 31. majnikom pak med 15. avgustom in 15. septembrom.

Telegrama „Slovenca.“

Z Dunaja 24. maja ob 2. uri popoldne.

Razprava o colnini dolgo traja, ravno kar je Greuter sijajno govoril. Videti je, da se bode cenilnik sprejel po sklepu gosposke zbornice. Zadnja seja je še le jutro.

Na Dunaju ob 3. uri 37 min. popoldne.

Colni cenilnik je bil sprejet po vladnem načrtu s 14 glasovi večine v drugem in tretjem branji.

Domače novice.

V Ljubljani, 25. maja.

(Mestno deklinško šolo) pri sv. Jakobu je 22. t. m. s svojim obiskom počastil naš ljubljani deželni predsednik blag. gospod Andrej Winkler, ter navzoč bil pri izpraševanju iz krščanskega nauka in iz drugih predmetov; glavni gospod je bil 23. t. m. tudi v Mahrovem kupčijem zavodu.

(Mestne šole v Ljubljani) ostavijo šolo do petka po binkošti, otroci bolehajo za vratnimi boleznimi.

(Nova meteorološka štacija in opazovalnica) se s prihodnjim mesecem ustanovi na Sveti Gori pri Litiji. Oskrboval jo bo tamošnji duhovni pastir, čast. g. Matija Absec.

(Banka „Slavija“.) Iz ravnokar pripisane nam letnega sporočila banke „Slavije“ posnamemo naslednje številke. L. 1881 znašeli so skupni dohodki zavarovalnim in obresti 1.789.159 gld. 54 kr., skupni znesek škod pa 865.412 gld. 11 kr. Reservni fondi znašali so dne 31. decembra 1881 5.303.547 gld. 65 kr., efektivno premoženje bankino pa 4.912.082 gld. 22 kr., tedaj za 478.705 gld. 48 kr. več, ko koncem leta 1880. — To premoženje bilo je vloženo tako-le: 2.351.623 gld. 18 kr. v vrednostnih papirjih, 276.374 gld. 12 kr. v posojilnicah, 663.221 gld. 49 kr. v posojilnicah na zemljišča, 174.144 gld. 41 kr. v posojilih na vlastne police, 758.279 gld. 65 kr. v posojilih na osobni kredit uradnikom in penzionistom, 3.300 gld. v posojilih na menjice, 520.518 gld. 7 kr. v vrednosti vlastnih hiš, ostalo pa je bilo v gotovini v blagajnicah. Terjati je imela banka pri članih za neplačano zavarovalnino 322.637 gld. 2 kr., pri zastopnikih pa 305.331 gld. 99 kr.; a kako je previdna gledé svojih terjatev, dokazuje to, da imajo glavni in okrajni zastopniki pri njej deponiranih kavcij v gotovini 106.929 gl. 40 kr. Glavna blagajnica prejela je leta 1881 145.310 poštnih nakaznic za 1.398.549 gld. 9 kr. torej povprečno vsak dan po 400 nakaznic. Ako omenimo konečno še, da je banka v 12 letih svojega obstanka plačala za škode 6.526.305 gld. 77 kr., posneli smo v kratkem vse važne številke iz omenjenega letnega poročila in veseli nas, da moremo konstatirati od leta do leta večji in sijajni napredek tega velicega slovanskega denarnega zavoda, ki naj bode slov. občinstvu najtopleje priporočen.

(Dvajsetletnica društva „Kolo“) v Zagrebu vršila se bode po naslednjem sporedu: V soboto 27. maja: Prihod in sprejem gostov; serenada; pevski večer v slavnostnej zgradi. V nedeljo 28. maja: Sprejem ta dan došlih gostov; ob 10. uri slovesna maša na Jelačičevem trgu v ta namen priredjenem šatoru. Po maši blagoslovljajo se zastave vseh društev. Člani odbora gospic prevzame posel družic. O 3. uri popoldne ljudska veselica v Maksimiru, kjer pevajo vsa pevska društva skupaj in posamezno, ljubljanski in zagrebški „Sokol“ pa telovadita pred občinstvom. Zvečer umetni oženj. Povrat v mesto s spremljevanjem godbe in bakljašev; komers in eventuelno plesni venček v slavnostnej zgradbi. V ponedeljek 29. maja ob 1/2 12 uri: Matiné, veliki koncert s sodelovanjem 600 pevcev in 70 muzikašev, ob 3. uri popoldne slavnostni banket; zvečer koncert in plesni venček.

(Požar.) V Dvoru pri Žužembergu je začelo goreti v torek ob 6 uri zvečer, vnelo se je v skladišči za oglje pri fužinah kneza Auersperga. Požarna straža iz Toplic je delala neutrudljivo, ter varovala ognja druga poslopja.

(Uboj.) Preteklo nedeljo so v Rudniku fantje nekega hlapca ubili, da je takoj obležal. — Kaj je bil vzrok, nam ni znano. Naj brž ponočevanje in pijanost. Žalostno, da je vsaka beseda zastoj!

(Vabilo k slavnosti) katero priredi narodna čitalnica ptujska ob priliki otvorjenja „Narodnega doma“ dne 29. maja t. l. in pri kateri sodeljuje grašk. akad. društvo „Triglav“. Vspored: 1. Marsch, svira godba. 2. „Slovenska himna“, zbor D. Jenko. 3. Slavnostni govor, govori veleč. gosp. Božidar Raič. 4. „Pozdrav“, zbor z bariton-solo Nedved. 5. „Lepa naša domovina“, zbor V. Lichtenegger. 6. Potpourri slovanskih pesen, svira godba. 7. „Oblaček“, zbor s tenor- in bariton-solo J. Kocjančič. 8. „Orle, pestri orle“, zbor Tovačovsky. 9. Overture „Banditenstreiche“ F. v. Snppé. 10. „V tihi noči“, četverspev A. Hajdrih. 11. „Slovan“, zbor J. Vašak. 12. Ples. Začetek točno ob 8 uri zvečer.

V Ptui, dne 18. maja 1882.

Odbor.

Razne reči.

— Spremembe v lavant. škofiji Č. g. Vekoslav Šijanec, dozdašnji farni oskrbnik pri sv. Martinu v Rožni dolini, pride za kaplana v Novo Cerkev.

— O taboru v Celji. Kakor se reči zdaj pletejo, vtegnemo vendar kmalu doživeti nemškutarski „parteitag“ in slovenski tabor v Celji. Travnik, na katerem se ima tabor vršiti, je ob cesti proti Vojniku, 10 minut zunaj Celja. Te dni se dotična prošnja vloži pri c. kr. oblastnji.

— Tržaška razstava. Poslanska zbornica je v seji 12. t. m. sprejela zakonski načrt, s katerim se dovoljuje 100.000 gld. državnega posojila za tržaško razstavo. — V proračunu, kateri je razstavna komisija vladi predložila, da se ji posojilo dovoli, zapisani so dohodki z 248.000 gld., ki so tako le razdeljeni: občina povrne troške za nasip v morji, ki znašajo 57.000 gld.; loterija prinese 80.000 gld.; najemnina prostorov in vhodnina 111.000 gld.; država je dovolila 40.000 gl., trgovinska zbornica tudi 40.000 gld. in mesto 15.000 gld. Troški so bili proračunjeni na 400.000 gld., do zdaj se jo proračun presega za 57.000 gl.; ako tedaj ne bo večjih troškov in se zgoraj omenjeni proračun obistini, ne bo teško posojila povrniti. — Posebno važno stvar naznamo danes našim kmetovalcem. Izvrševalni odbor je določil red za kmetijski oddelek. Razstavniki se imajo pri razstavnem odboru vsaj do 13. junija pisмено oglašiti, in v dotičnem pismu natančno naznaniti svoje ime in kraj, kjer stanujejo, potem število in kakovost pridelkov, katere namerjavajo razstaviti, da se bode o pravem času mogel napraviti glavni katalog, kateri se izdà ob otvorjenju razstave. (1. avgusta.) Za premije se se bodo delile po razsodbi veščakov častne diplome, medalje, častne omene (pohvale) in nagrade v denarjih. Živinska razstava bo razdeljena v dve dobi, in se bo vršila v septembru. Dnevi so pozneje določijo. V prvi dobi se razstavijo konji in psi, v drugih goveja živad, ovce, svinje in druge živali. Zadnja dva dnevsake dobe bo živinski somenj, pri ka-

terem se bode razstavljena živad prodajala. — Za razstavo se bode sprejemala le taka živina, ki se odlikuje po posebnih lastnostih za zboljšanje plemena. — Lastniki take živine naj se pri odboru oglašé do 1. junija. Živino v Trst spraviti pa je treba en dan pred razstavo. — Nagrade znašajo v denarjih za konje po 200, 100, 50 gld., za drugo živino po 50, 30, 15 in 10 gld. Rojaki, v kmetijskem oddelku se moramo odlikovati! Ganite se! — Na tržaško razstavo pošlje tudi dunajska občina več načrtov, med družimi načrt mestne hiše, vodotoka itd. „Edinost.“

— Slovesno otvorjenje železnice čez Št. Gotthard so praznovali 21. maja v Lucernu. Zastopani ste bili Italija in Nemčija uradno, prišlo je tudi več drugih odličnih gostov k slavnosti.

— Iz Brna. Juda, Brück in Bagelos, ki sta trpinčila 3 krščanske dečke sta bila obsojena, prvi na 8 mesecev, drugi na 3 mesece. Liberalni listi v Brnu o tem niso zinili besede. — Kristijanom, v očigled judom, bi se smele oči odpreti!

Karol Hinterlechner, čevljarški mojster, naznanja v svojem in v imenu svojih nedoletnih otrok, Karola in Hugona, kakor tudi v imenu drugih sorodnikov, silno žalostno vest, da je njega iskrena supruga, oziroma mati, gospa

Karolina Hinterlechner, roj. Hasak,

danes ob 8. uri v jutro, po kratkej a mučnej bolezni, oskrbljena s sv. zakramenti za umirajoče, v 33. letu svoje starosti v Gospodu zaspala

Truplo drage ranjce prenečeno je bilo 23. t. m. ob 3. uri popoldne v mrtvašnico k sv. Krištofu in v sredo 24. t. m. ob 7. uri slovesno pokopano.

Sv. črne maše se bodo brale v mestnej cerkvi sv. Jakoba.

Draga umrla priporoča se blagemu spominu.

V Ljubljani, dne 23. maja 1882.

Prisrčna zahvala

za toliko obilnega sočutja in vdeleževanja pogreba prečast. gospoda

Janeza Stritarja

izrekama vsemu vernemu ljudstvu domače in sosednih župnij, vsi blagorodni bližnji in daljni gošpili, petcem in zlasti prečastiti duhovščini.

Bog povrni vsem, rajukemu pa daj večni mir!

V Št. Vidu pri Zatičini 23. maja 1882.

Matija Kulavie, župnik,

Janez Podboj in Janez Kljun, duh. pomočnika.

Oznanilo.

Usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da sem svojo

odvetniško pisarno

danes odprl.

V Postojni, dne 20. maja 1882.

Dr. Ivan Pitamic, odvetnik.